

Retrospektiva: Matjaž Klopčič 90!

V **četrtek, 19. septembra, ob 19. uri** bomo v **Dvorani Silvana Furlana** otvorili retrospektivo, posvečeno 90-letnici rojstva Matjaža Klopčiča, ene najvidnejših in najpomembnejših osebnosti v zgodovini slovenske kinematografije. Na otvoritveni večer bomo poleg kratkometražnega filma **Podobe neke mladosti** (1966), ki ga je Klopčič posnel ob proslavitvi dvajsetletnice filmske umetnosti v Sloveniji, zavrteli **film presenečenja**.

Režiser, scenarist, profesor in velik poznavalec filma bi letos praznoval devetdeseto obletnico rojstva. Poleg filmske retrospektive **Matjaž Klopčič 90!** bodo vse do konca letošnjega leta potekali tudi drugi avtorju posvečeni dogodki: uvodi k filmom in razstavi, pogovori, podkasti, ki smo jih pripravili v sodelovanju s Slovenskim filmskim arhivom pri Arhivu RS, RTV Slovenija, AGRFT, Zvezo društev slovenskih filmskih ustvarjalcev, Društvom slovenskih režiserjev in režiserk, Festivalom slovenskega filma, Slovenskim filmskim centrom in Kinodvorom.

Matjaž Klopčič (1934–2007) je odraščal v umetniški družini – oče Mile Klopčič je bil pesnik, dramatik in prevajalec, brat Rok Klopčič pa violinist. Matjaž Klopčič je diplomiral na Fakulteti za arhitekturo. Kot inženir arhitekture je vrsto let asistiral scenografu Niku Matulu. Za njegovo filmsko kariero je bil usoden podiplomski študij režije v Parizu, kjer je spoznal francoske avtorje in tudi sodeloval z njimi. Leta 1964 je asistiral pri Godardovem filmu **Posebna tolpa** (Bande à part). Med Klopčičeva zgodnja dela sodijo kratki eksperimentalni, modernistični in tudi propagandni filmi (**Na sončni strani ceste, Romanca o solzi, Zadnja šolska naloga, Podobe neke mladosti**). Kasneje je posnel enajst celovečernih filmov ter več televizijskih dram in filmov.

Za svojo filmsko ustvarjalnost je leta 1995 prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Prejel je tudi Župančičevo in Badjurovo nagrado za življenjsko delo (2001) ter Badjurovo nagrado za vrhunske dosežke na filmskem področju (1976). Za film **Cvetje v jeseni** je leta 1973 na Puljskem filmskem festivalu prejel zlato areno žirije, dve leti kasneje pa zlato areno za celovečerec **Strah**.

Med Klopčičeve najbolj odmevne celovečerne filme sodita **Cvetje v jeseni** (1973), ki obstaja tudi v formatu televizijske serije, in **Vdovstvo Karoline Žašler** (1976), ki je bil predvajan tudi na Berlinskem filmskem festivalu. Enega najlepših in najbolj senzualnih zgodnjih Klopčičevih filmov **Na papirnatih avionih** (1967) so prikazali na festivalu v Cannesu, kjer sta se kasneje v tekmovalni program uvrstila tudi filma **Strah** (1974) in **Dediščina** (1984). Med televizijskimi filmi še posebej izstopajo **Nori malar** o slikarju Jožefu Petkovščku, drama **Triptih Agate Schwarzkobler** (1997), **Gospodična Mary** (1992) in **Črna orhideja** (1989). **Ljubljana je ljubljena** iz leta 2005 je Klopčičev zadnji celovečerni film.

Dolga leta je bil redni profesor filmske režije na ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, nekaj časa tudi predstojnik filmskega in televizijskega oddelka ter prodekan.

Matjaž Klopčič je bil eden izmed najbolj zvestih obiskovalcev Slovenske kinoteke in izjemen poznavalec zgodovine filma, o čemer priča tudi njegova v Kinoteki izdana knjiga *Filmi, ki jih imam rad...* V njej ne analizira le filmskih klasik – še posebej nemega filma –, temveč se spominja tudi nepozabnih trenutkov s snemanj. V knjigi najdemo tudi citat, ki ga je rad omenjal študentom in ljubiteljem filma:

»Vse je odvisno od nas samih. Tako pravi napis na Kinoteki v Parizu: 'Sem grobnica ali zakladnica – odvisno od tistega, ki vstopi!'«